ALEX UNINSKY

Τὸ καλλιτεχνικὸν γραφεῖον Γ. Η. Κουράκου, ποὺ χάρις στὴν δραστηριότητα καὶ τὴν πρωτοβουλία του ἐξελίσσεται σ' ἕνα ἀπὸ τοὺς σοβαρώτερους παράγοντας τῆς μουσικῆς μας ζωῆς, ἐξησφάλισε μὲ τὴν πρόσκλησιν τοῦ Uninsky ἀναμφιβόλως τὴ μεγαλυτέρη ἐπιτυχία του καὶ ἐνίσχυσε σημαντικὰ τὸ κῦρος του. Γιατὶ σπανίως ἕνας πιανίστας προκάλεσε στὴν πόλιν μας παρομοίαν θέλγητρον ἐνθουσιασμοῦ ὅπως αὐτὸς ὁ νεαρώτατος Ρῶσσος, τοῦ ὁποίου τὸ μεγαλοφυὲς παίξιμο γιὰ ὅσους, ὅπως ἐγώ, τὸν ἄκουσαν γιὰ πρώτη φορὰ ὑπῆρξε μιὰ ἀληθινὴ ἀποκάλυψις.

Ὁ Uninsky εἶναι ἕνα πιανιστικὸ φαινόμενον. Ἡ τεχνική του, θαῦμα ἀκριβείας, εἶναι ἀποτέλεσμα μιᾶς σπανίας φυσικῆς προδιαθέσεως γιὰ τὸ πιάνο καὶ μιᾶς εὐφυΐας ποὺ κατορθώνει νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὸ φυσικό αὐτὸ ὄργανο ἕνα μέγιστον ἐνεργητικότητος καὶ δυνάμεως. Τὸ κλεῖσε τι ποὺ θὰ τραβήξουν ἀπὸ τὸ πιάνο, τὰ πρωτοφανῆ ἀλλάγματα χεριῶν του, φθάνει τὸ ὕψιστο στάδιο τῆς τελειότητος. Ἀρχίζω ἀπὸ τὸ τοῦτο του, ποὺ κατορθώνει νὰ μᾶς δώσῃ ὅλας τὰς διαμέσους ἀποχρώσεις τοῦ τόνου, ἀπὸ τὸ πιὸ κλέφτικο πιανίσσιμο ὡς τὸ πιὸ μεταλλικὸ φortissimo. Ὕστερα ἡ Καντιλένα του, ποὺ φθάνει ὡς τὴν ψυχή μας μὲ μιὰ ἐντελῶς ξεχωριστὴ δύναμη τῆς θερμότητος. Τὰ μυστηριώδη του pianissimi, ποὺ χύνονται ὁρμητικά, σὰν βλάβερος κατακλυσμός, χωρὶς ὅτε γιὰ μιὰ μόνο στιγμὴ νὰ χάσουν τὴν κρυστάλλινή τους διαφάνεια. Τὸ θαυμάσιο non legato του, ποὺ μὲ τὸν λεπτὸ θαμπὸ τόνο του ἐξασκεῖ μιὰ τόσο παράξενη γοητεία. Οἱ στερεοὶ ὀκτάβες του, ποὺ καὶ στὴν ἀληθινὰ ἰλιγγιώδη ταχύτητα τους διατηροῦν τὴ νικήτρια λάμψι τους. Ἡ λεπτότης του στὴν τέχνη τοῦ πεντάλ ποὺ ἐνδύλλωνεται μὲ τὴ μεγαλείτερη εἰκονοπλία καὶ τὴ λεπτοφυεστέρη περίοικη στὴ χρῆσι του. Ὅλα αὐτὰ — ἀναρριγιάζω νὰ βρῶ τὸ δυνατὸν λιγώτερα λόγια — μᾶς δίνουν τὴν εἰκόνα μιᾶς πιανιστικῆς ἱκανότητος, ποὺ ἐκλέγει ἀπὸ τὰ πλήκτρα τὰ πιὸ ἀπόκρυφα μυστικά του καὶ κατορθώνει νὰ ἐξαντλήσῃ ἀπὸ τὶς δυνατότητες ποὺ τοῦ προσφέρουν μὲ ἀπόλυτη καὶ ἀνώτατη κυριαρχία.

Ἂν ἦταν μόνον αὐτὰ ὁ Uninsky θὰ ἦταν ἕνας μεγάλος, ἕνας πολὺ μεγάλος πιανίστας. Ἀλλὰ τίποτα περισσότερον. Ὅτι δηλ. εἶναι καὶ ἕνας μεγάλος μουσικός, ὅτι δὲν μᾶς ἐπιδεικνύει τὴν τεχνική του μόνον ὡς τεχνικήν ἀξίαν ἀλλὰ βάζει τὸ σύνολον τῶν πιανιστικῶν του χαρισμάτων στὴν ὑπηρεσία τῆς Ἰδέας πάντα καὶ παντοῦ, αὐτὸ πρὸ πάντων δίνει στὸ παίξιμό του τὴν καλλιτεχνικὴ βαρύτητα καὶ τὸν καθιστᾷ τὸν σπάνιον καλλιτέχνη ποὺ ἐκυριάρχησε.

Μὲ τὸ πλουσιώτατο πρόγραμμά του, ποὺ μᾶς παρουσίασε μουσικὴν τῶν ἐξατονταετηρίδων, μᾶς ἔδωσε δείγματα τῆς ἱκανότητός του εἰς τὸ νὰ εἰσδύῃ στὶς ἰδιοτυπίες τοῦ στὶλ κάθε ἐποχῆς μὲ μιὰ ἀκριβείας ἀλάθητη πρωτοφυΐα. Στὶς τρεῖς γοητευτικὲς σονάτες τοῦ Σκαρλάτι ἔδωσε ἐντελῶς τὸν ψυχεινό, ὀξύ, σύμφωνο τόνο τοῦ παλιοῦ τσεμπάλου. Τὸ περίεργο πνεῦμά του στὶς παθητικὲς παραφορὲς τῆς Νοβελέττας τοῦ Σοῦμαν εἰς μιὰ βίαιη μᾶς τὸν παρουσίασεν ἀσύγκριτον ἑρμηνευτὴν τοῦ γερμανικοῦ ρωμαντισμοῦ, ποὺ γνωρίζει τὶς πιὸ ἀπόκρυφες ἰδιορρυθμίες του. Μὲ τὶς Ἡγωνιώδεις Παραλλαγὲς τοῦ Μπραὶς, ποὺ κατὰ ἀπὸ τὰ μαγικά του δάκτυλα ξεδιπλώθηκε ὁλόλαμπρος ὁ πολύπτυχος προσωπικὸς χαρακτὴρ τοῦ ἔργου, τὸ μεγαλεῖωδες παίξιμό του μᾶς ἔφερε στὰ ἰλιγγιώδη ὕψη μιᾶς ἀνεπίδεκτης ἀντιλήψεως βεβαιότητος. Εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἔργου τοῦ Σοπὲν κατόρθωσε νὰ συλλάβῃ καὶ νὰ ζωντανέψῃ μὲ τὸ ὑπερφυσικὸ ταμπλὸ τοῦ βάθους τοὺς τραγικοὺς ποιητικοὺς δραματισμοὺς τοῦ εἰδικοῦ αὐτοῦ Πιανουργοῦ καὶ τέλος τὸν πραγματικὸν ἄθλον τῶν Σπουδῶν.

Ἀλλὰ εἰς τὰ τρία τσεκούρια τοῦ Νταμπουσσὺ καὶ τὴν Ὄντιν τοῦ Ραβὲλ ἀνεγνώρισε ἡ πανδοτικὴ τέχνη του εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν χρωματισμῶν τῶν πιὸ μεγάλο της θρίαμβο.

Ἀσφαλῶς εἶχαμε πολὺν καιρὸ ν' ἀκούσωμε τέτοιο παίξιμο, μὲ τόσο πνεῦμα καὶ μὲ τόσην χάριν τῆς ποιητικῆς αὐτῆς ἐντυπώσεως.

Κοντὰ σ' αὐτὰ καὶ στὸ τέλος τοῦ προγράμματος μᾶς ἔδωσε τὸν «Ρωσικὸν χορὸν» ἀπὸ τὸν Πετρούσκα τοῦ Στραβίνσκυ μὲ μιὰ τόση θελκτικὴ ὁρμή, μὲ μιὰ τόση θερμὴ ζωή, στὸν ἦχο, ὥστε νὰ μᾶς ἀναγκάσῃ μιὰ ἀληθισμένη ἐνθουσιασμό.

Δὲν εἶναι βέβαια παράξενο ὅτι ὕστερα ἀπὸ ἕνα τέτοιο θρίαμβο ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ κοινοῦ ἦτο ἀσυγκράτητος καὶ ἐπιβράβευσε τὸν καλλιτέχνη νὰ βγαίνῃ ἐκτὸς προγράμματος τὸ ἕνα κομμάτι ὕστερα ἀπὸ τὸ ἄλλο, χωρὶς κανεὶς νὰ φαίνεται πὼς εἶχε βιάσει νὰ ἐξαντλήθῃ.

ALEX THURNEYSSEN